1994లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు పొందిన

మధురాంతకం రాజారాం

సమగ్ర కథాసంకలనం

ఎమెస్కో

కథాక్రమం

1.	సర్కసు డేరా	15
2.	మానవుడి విజయం	32
3.	నమ్మరానివాడు	42
4.	వ్రతభంగం	52
5.	చేదు నిజం	63
6.	బ్రతుకు బాట	77
7.	ముగ్గురత్తగార్లు	89
8.	ద్వంద్వ సమాసం	98
9.	అప్పుల నరసయ్య	107
10.	త్రిశంకుడి స్వర్గం	119
11.	దాగుడుమూతలు	125
12.	వానకోటు	129
13.	అడవిలో ధర్మదేవత	137
14.	గోదారి	145
15.	రైలు ప్రయాణం	154
16.	గాలి పటాలు – గాజు దీపాలు	161
17.	ఎడారి కోయిల	174
18.	బృందావనం	194
19.	రామారావు చతుర్లోకాలు	209
20.	జీవన ప్రహసనం	217
21.	ప్రొద్దు చాలని మనిషి	233
22.	అడిగి వచ్చిన వరం	248
23.	స్పాట్‌లైట్	257
24.	అంబ పలుకు... జగదంబా పలుకూ!	269
25.	తలుపులు – తాళాలూ	279
26.	సవతిబిడ్డలు	289
27.	గ్రూప్ ఫోటో	298
28.	నోరులేని జీవుడు	305
29.	పట్నం మామయ్య	323
30.	వినోద ప్రదర్శనం	340
31.	జాగరూకుడు	346
32.	నిజానిజాలు	356
33.	వ్యవస్థ	366
34.	అజ్ఞాత వాసం	386
35.	ఎమర్జెన్సీ	392
36.	ట్రంపు చీటి	401
37.	కన్నెచెర	418
38.	కొత్త నీరు	432
39.	స్వస్థానం	441
40.	కోరిన కోనల కురవని వాన	453
41.	ఉగాదులూ, ఉషస్సులూ	463
42.	ఖాళీ ఘటా	472
43.	చీకటిలో చిరుదివ్వెలు	491
44.	ముసుగు నాగమ్మ మహిడీ	500
45.	గణనీయులు	512
46.	అడిగి రాని వరాలు	518
47.	సర్వీసు రిజిష్టరు	536
48.	పరిహారం	548

49. పురుషులకు ప్రత్యేకం	554	53. రుచుల జాడ వేరు	609
50. ఓటు కత	578	54. పునర్నవం	618
51. జీవన శిల్పం	585	55. చేసిన ధర్మం	644
52. వింత ప్రపంచం	601	56. కల్యాణకింకిణి	650

2వ పుస్తకం – కథాక్రమం

57. వికారాలూ, మమకారాలూ 669
58. ఒకే కాడ రెండు పువ్వులు 682
59. ప్రియబాంధవి 697
60. లెస్ లగేజ్, మోర్ కంఫర్ట్ 724
61. సంఘజీవి 743
62. అక్కయ్య అంతరంగం 755
63. సుడిగుండం 769
64. ఉన్నదీ –కోరుకున్నదీ 788
65. వైరాగ్యంతో సరాగం 794
66. సబల 806
67. ప్రజాపతి 821
68. దివ్యౌషధం 846
69. అంగరక్షకుడు 865
70. కృతజ్ఞుణ్ణి! 881
71. అనామకుడు 892
72. బంగారు పొయ్యి 905
73. అంతరాలు–ఆంతర్యాలు 913
74. కామదహనం 925
75. ఎక్కవలసిన రైలు 935
76. మసి మరక 952
77. కాలం తెచ్చే మార్పు 961
78. భగవంతుడి వారసులు 971
79. పులి పైన స్వారి 980
80. యక్ష ప్రశ్న 990
81. ఆకస్మిక తనిఖీ 997
82. పంజాబ ఆంధ్ర గుజరాత మరాఠా, ద్రావిడ ఉత్కళ వంగ... 1005
83. వాఘిరా 1010
84. మిస్ ఎమరాల్డా ఫ్రమ్ ఫ్రాన్స్ 1021
85. రాయలసీమ గబ్బిలం 1038
86. కొండారెడ్డి కూతురు 1045
87. ఆగని వేగం 1056
88. యుగారంభం 1062
89. మాయలేడి 1071
90. మా బొంబాయి ప్రయాణం 1084
91. గాలివీడు నుంచి న్యూయార్క్ దాకా 1094
92. అర చేతిలో గ్లోబు 1107
93. నిరంతర ప్రయాణికుడు 1117
94. కర్ణామృతం 1123
95. కూతురు కాపురం 1129
96. ధర్మయ్య కల 1133
97. రుద్రభూమి 1139
98. హాలికులు కుశలమా? 1144
99. బెరా మీటరు 1160
100. చలి చెలమ 1170

101. యాత్రానందం	1184
102. జగమేలే పరమాత్మా! ఎవరితో మొరలిడుదు?	1191
103. సంస్కారం	1203
104. నిషిద్ధాక్షరి	1214
105. సర్వమంగళ	1230
106. కఠోరసత్యం	1238
107. రాతిలో తేమ	1246
108. ఎదురుగాలి	1263
109. రేపటి ప్రపంచం	1275
110. కార్టూన్	1286
111. చెక్కుటద్దం	1300
112. శుక్రనీతి	1308
113. సాక్షాత్కారం	1314
114. మాతృసప్తకం	1333

3వ పుస్తకం – కథాక్రమం

115. స్నేహముద్ర	1349
116. రంగయ్య తమ్ముడు	1360
117. పాంథశాల	1371
118. బంగారు పంజరం	1384
119. శ్రీపాదరేణువు	1390
120. వెలుగు సముద్రంలో చీకటి దీవి	1395
121. ఆడవాళ్ల అంతరంగం	1410
122. రోడ్డుమీది మనిషి	1421
123. ఆశ్రయం	1427
124. రాణీ సాహేబా రంగయ్యమ్మారావు	1440
125. నేలా – నింగీ	1454
126. పిచ్చి వెంకట్రావు	1460
127. మిథ్య	1478
128. అల్లుడా! నా కూతుర్ని పెళ్లాడుతావా?	1497
129. మూడో వ్యక్తి	1510
130. అద్వైతం	1521
131. ఆశయ సిద్ధి	1532
132. వ్యాపకం	1539
133. బందీ	1546
134. పతిదేవుళ్ళు ఆడకూతుళ్ళు	1555
135. అర్హత	1566
136. టీ కప్పుల్లో కల్లోలం	1573
137. భూ మార్గం	1583
138. భగవంతుడి జాబితా	1595
139. ఉద్యోగం	1604
140. 'స్త్రీణాం చ చిత్తం, పురుషస్య భాగ్యం'	1615
141. జీవన్ముక్తుడు	1622
142. శబ్ద సందేశం	1633
143. సన్మానం	1644
144. భాగ్యవిధాతలు	1653
145. నిరంతర ద్వయం	1659
146. మెలిక	1671
147. దారి తోడు	1679
148. ఇక్కడ మేమంతా క్షామం!	1687
149. ఉత్తరువు	1691

150. కమ్మ తెమ్మర 1703
151. మెత్తని పులి 1712
152. బ్రతుక నేర్చిన మనిషి 1725
153. జీవితానికి నిర్వచనం 1736
154. తాను వెలిగించిన దీపాలు 1744
155. జగన్నాటకం 1757
156. స్వేచ్ఛకోసం 1776
157. సంక్రాంతి శంఖం 1789
158. పేదరాశి పెద్దమ్మ 1800
159. గాలితో పోరాటం 1806
160. మిస్ మరీచిక 1816
161. పుత్రోత్సాహం 1833
162. ఆత్మజ్ఞానం 1842
163. నీకు నీవే – నాకు నేనే 1854
164. కథలూ కాకరకాయలు 1864
165. ఇంటా బయటా 1878
166. సద్గతి 1885
167. చీమలు పెట్టిన పుట్టలు 1892
168. చరమాంకం 1918
169. మమకారం 1930
170. ప్రాప్తి 1945
171. అవశేషం 1953

4వ పుస్తకం – కథాక్రమం

172. కారణభూతుడు 2013
173. మరీచిక 2044
174. కూనలమ్మ కోన 2077
175. మయసభ 2107
176. కుంపటిలో కుసుమం 2152
177. నాదైన అనుభూతి నాదిన 2178
178. వక్రగతులు 2205
179. వగపేటికి చల్ల చిందినన్ 2235
180. దుష్ట సమాసం 2256
181. జారుడు మెట్లు 2282
182. వర మివ్వని వేలుపు 2312
183. అనాది బాధ 2361
184. కాటుక కంటి నీరు 2367
185. కొత్త బాట 2382
186. కనబడుట లేదు 2387
187. లెస్ లగేజ్ – మోర్ కంఫర్ట్ 2395
188. వర్షించిన మేఘం 2400
189. మర్రి చెట్టు 2411
190. పెనమూ – పొయ్యీ 2422
191. చికిత్స 2431
192. విధివిధానం 2436
193. ఘన సన్మానం 2451
194. సహజీవనం 2466
195. ధర్మగ్లాని 2479
196. తిరస్కృతి 2494
197. అడ్డు దారి 2507
198. అంతలో వుంది! 2515
199. పెళ్లి సంబరం 2520
200. మనిషి విలువ 2529
201. అతిథి 2535
202. మా సుందరమ్మక్క 2542
203. కథ అడ్డం తిరిగింది! 2554

204. ముక్కుదాడు	2560	211. "త్రైలోక్యం మంగళం కురు!"	2626
205. కొరకరాని కొయ్య	2569	212. సంక్రాంతి అల్లుడు	2630
206. మనుషులు, మమకారాలు	2581	213. చందామర్కుడి స్వీయ కథ	2637
207. జడివాన	2590	214. గడన	2646
208. ప్రయోజకుడు	2606	215. ముగ్గురు నిర్భాగ్యులు	2655
209. సంధ్యా సమస్యలు	2612	216. విధివిలాసం	2663
210. ఇంతే సంగతులు!	2623		

5వ పుస్తకం – కథాక్రమం

217. తృప్తి	2677	237. మహా నటుడు	2845
218. ప్రాణదాత	2693	238. పనికి రాని పాఠాలు	2855
219. తిరుగు ప్రయాణం	2709	239. పంచాంగ ప్రసక్తి	2863
220. వింత జబ్బు	2718	240. వ్యస్తాక్షరి	2872
221. అరణ్య రోదనం	2726	241. పేరు జెప్పేవాళ్లు	2884
222. అనివార్యం	2737	242. వంశవృక్షం	2889
223. మట్టి గుఱ్ఱాలు	2744	243. కన్నీటి బొట్టు	2894
224. పండగ కైఫీయత్	2751	244. భూమి లేనివాడు	2901
225. నవ్వే పెదవులవెనక ఏడ్చే కళ్లు	2757	245. అడివిగాచిన వెన్నెల	2908
226. ముకుళిత పద్మం	2765	246. మనిషి గుఱ్ఱం–మనసు కళ్లెం	2913
227. పాణిగ్రహణం	2772	247. స్వాతి వాన	2922
228. దోహదం	2782	248. తిలాపాపం	2929
229. నూట ఒకటో తప్పు	2787	249. వీరోచిత వర్తకం	2936
230. ముదితల్ నేర్వగరాని విద్య	2799	250. సంకల్ప వికల్పాలు	2941
231. 'ఓ'కు ముందక్షరం	2809	251. సంఘం	2946
232. మగవాడి ట్రంపు చీటీ	2815	252. తెర వెనుక	2953
233. కనిపించని నిజాలు	2820	253. యోగి	2959
234. శ్రేయస్సు	2826	254. చౌర్యంలో క్రొత్త పంథా	2964
235. గిత్తల బేరం	2829	255. దంపతులు	2970
236. మేలు చేసిన వాడు	2834	256. మహాభాగ్యం	2981

257. రేవతి పెండ్లి 2990
258. ఈ చీరలో నేను బాగున్నానా? 2998
259. తారుమారు 3006
260. అప్రాప్త మనోహరి 3010
261. కలదులే నీ పాల కామేశ్వరమ్మ!3025
262. నిగ్రహానుగ్రహాలు 3033
263. నేను మీకు గుర్తున్నానా? 3042
264. పుట్టిల్లు 3054
265. వృత్తి రహస్యం 3069
266. సదాశయం 3079
267. హౌస్‌ఫుల్ 3088
268. మాయాబజారు 3093
269. దృష్టిభేదం 3100
270. శాపగ్రస్తుడు 3105
271. సహజీవనం 3116
272. చిట్టిబాబు దొరికాడు 3130
273. కపట వేషం 3134
274. కస్తూరి 3139
275. మనవూరికి వెళ్లిపోదాం నాన్నా 3145
276. సార్థక జీవనం 3150
277. మంచివాడికి సన్మానం 3154
278. కష్టార్జితం 3161
279. వక్రగతులు 3166
280. ఇంటి దొంగలు 3174
281. ఏకాకి 3183
282. డాక్టరు భీమశంకరంగారి పరిశోధన 3202
283. మనిషి విలువ 3208
284. ఎదుర్వేదం 3214
285. గాలిపటం 3219
286. పిచ్చివాడి పూర్వచరిత్ర 3229
287. మెయిన్ స్విచ్ 3232
288. మధుర స్వప్నం 3240
289. భలే సుందరం 3255
290. ఎండమావి 3258
291. పేరు మరిచిన ఈగ 3264
292. సవతి బిడ్డలు 3268
293. అనాధ బాధ 3278
294. ఆశాదీపాలు 3283
295. హస్తిమశకాంతరం 3288

సర్కసు డేరా

ఏ పుట్టలో పాములుంటాయో, ఏ పుట్టలో ఈసిళ్ళుంటాయో యిర్లవాడికి తెలిసినట్టు మరొకరికి తెలియదు. భుజాన మోపెడు ఈతపుల్లలతోనూ, చేత నీళ్ళదుత్తతోనూ యిర్లవాడొకడు మీకు పల్లెపట్టుల్లో ఎదురైతే, అతగా డక్క డెక్కడో పుట్టమూసి ఈసిళ్ళు పట్టబోతున్నాడన్న మాట! కీటక సంహారకాండలో నాందీ వాచకంగా అతడు పుట్టలో ముఖ్యరంధ్రాన్ని మాత్రం మినహాయించి, మిగిలిన వాటిని మూసేస్తాడు. ఆ తరువాత చిక్కగా నీళ్ళు చిలకరిస్తాడు. రంధ్రానికి చేరువగా ఒక దీగుడు అమర్చి అందులో దివ్వె వెలిగిస్తాడు. ఎండుమట్టి పైన చల్లటి నీళ్ళు పడ్డంతో నీటి ఆవిరి పైకెగిరి, పుట్టలోపలి కీటకాలకు వాన కురుస్తున్నట్టో లేక కురిసి వెలిసినట్టో భ్రమ కలుగుతుంది. బారులు బారులుగా అవి పైకొస్తాయి. వచ్చీరాగానే మృత్యుదేవత క్రూర దంష్ట్రలాంటి దీపశిఖ వాటిని ఆహ్వానిస్తుంది. అవి మొదట రెక్కలు రాల్చుకుంటాయి. తరువాత యిర్లవాడికి మరునాటి ఎరగా మారిపోతూ కుప్పగా కూలిపోతాయి.

పూర్తిగా కాకపోయినా, కొంతవరకూ ఈ 'పుట్టమూత'తో పోలికలున్న సంఘటన ఒకటి పట్టణంలో జరిగింది.

ఏడుగంటల కల్లా భోజనాలు ముగించి, జంబుచాపలు పరచుకోవడం తరువాయిగా దీపాలు ఆర్పేసి, వెచ్చగా వక్కాకు నములుతూ అరుగులపైన కూర్చున్న పల్లెటూళ్ళవాళ్ళకు ఆకాశంలో ఓ కాంతిపుంజం కనిపించింది. అది అచ్చంగా కాంతిపుంజం కూడా కాదు. భువినుండి దివికి ఏటవాలుగా ప్రసరిస్తున్న వెలుగుబాట. 'ఎన్నడూ లేంది, ఏనాడూ వినంది, ఏమిటీ విడ్డూరం' అని ఒక వైపున జానపదులు వెరగుపడిపోతున్నారు, మరొకవైపున ఆ వెలుగు వినువీథిలో నాలుగైదుసార్లు వలయాలు తిరిగి, అంతటితో తన పని తీరిపోయినట్టు అంతర్ధానమైపోయింది.

మెరుపూ, ఉరుమూ ఒకేసారి ఉద్భవించినప్పటికీ శబ్దవేగం కన్నా కాంతివేగం ఎక్కువ గనుక మెరుపు ముందుగా కనిపిస్తుందని చెబుతుంది విజ్ఞాన శాస్త్రం. ఇక్కడగూడా సరిగ్గా అలాగే జరిగింది. రాత్రి ఎనిమిది గంటలు, ఆ ప్రాంతంలో వెలుగు కనిపించింది.